

**Bruxelles, 7 martie 2025
(OR. en)**

6878/25

**JAI 290
FREMP 55**

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Concluziile Consiliului privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE: finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale - Concluziile Consiliului (7 martie 2025)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE: finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale, aprobate de Consiliu la cea de a 4082-a reuniune a sa, desfășurată la 7 martie 2025.

Concluziile Consiliului privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE:

finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale

Preambul

Consiliul Uniunii Europene,

- a. **Reamintind** articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (denumit în continuare „TUE”), care prevede că Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, valori care sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați;
- b. **Reamintind** valorile indivizibile și universale ale demnității umane, libertății, egalității și solidarității consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”), proclamată solemn în urmă cu 25 de ani, în decembrie 2000, precum și obligația statelor membre de a garanta drepturile și libertățile consacrate în aceasta atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, în conformitate cu articolul 51 din Cartă;
- c. **Reamintind** articolul 6 alineatul (1) din TUE, care prevede că Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Cartă, care are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor;
- d. **Reamintind** articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”), care prevede că Uniunea urmărește în toate acțiunile sale să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între bărbați și femei, și articolul 10 din TFUE, care prevede că Uniunea urmărește să combată discriminarea atunci când își definește și pune în aplicare politicile și acțiunile;
- e. **Evidențiind** că, în special având în vedere schimbările din societate, progresul social și evoluțiile științifice și tehnologice, este necesar să se consolideze promovarea și protecția valorilor și drepturilor consacrate la articolul 2 din TUE și în Cartă și să se asigure aplicarea corespunzătoare a Cartei;

- f. **Subliniind** că, întrucât activitățile care contribuie la promovarea și protejarea drepturilor fundamentale sunt de obicei de natură necomercială, acestea necesită mecanisme de finanțare și că instituirea, dezvoltarea, menținerea și monitorizarea unor astfel de mecanisme rămâne un angajament important al Uniunii;
- g. **Evidențiind** că asigurarea unei finanțări adecvate și transparente pentru organizațiile societății civile (denumite în continuare „OSC”) și pentru apărătorii drepturilor omului — care rămân un element esențial al sistemului de control și echilibru și contribuie la promovarea și protejarea valorilor Uniunii, inclusiv a statului de drept — este esențială pentru construirea și menținerea unei societăți în care predomină valorile Uniunii;
- h. **Reamintind** angajamentul Uniunii de a sprijini democrația, statul de drept și drepturile fundamentale la nivel mondial prin diferite instrumente de finanțare a acțiunii externe, inclusiv Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – Europa globală (IVCDI – Europa globală), precum și luând act de rolul considerabil al finanțării acordate de Uniunea Europeană în domeniul drepturilor omului;
- i. **Reiterând** importanța finalizării aderării Uniunii la Convenția europeană a drepturilor omului, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din TUE, pentru a spori coerența și consecvența în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale și pentru a consolida în continuare protecția drepturilor fundamentale în Europa;
- j. **Regretând** încălcările grave continue și pe scară largă ale drepturilor omului care au loc în întreaga lume, cum ar fi cele comise în urma invaziei Rusiei și în cadrul războiului de agresiune ulterior împotriva Ucrainei, război care a intrat în cel de al treilea an, ceea ce reamintește cu duritate că drepturile și libertățile fundamentale nu ar trebui considerate de la sine înțelese și că protejarea acestora este o responsabilitate comună a statelor membre, a instituțiilor Uniunii și a altor actori internaționali implicați;
- k. **Salutând** raportul anual al Comisiei pe 2024 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE: finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale” (denumit în continuare „Raportul din 2024 privind Carta”), care oferă o imagine de ansamblu a evoluțiilor din domeniul finanțării pentru drepturile fundamentale;

1. **Salutând** contribuțiile semnificative ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „FRA”), care cuprind, printre altele, furnizarea de expertiză și studii valoroase cu privire la Cartă, cum ar fi recentul raport pe tema „Fondurile UE: asigurarea respectării drepturilor fundamentale”. Alte exemple de angajamente importante ale FRA în acest domeniu sunt promovarea sensibilizării cu privire la Cartă prin instrumente de formare multilingve, cum ar fi Charterpedia și module de formare specifice, precum și organizarea în comun, împreună cu Comisia, a evenimentului anual CharterXchange.

Finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale

Consiliul Uniunii Europene își reînnoiește angajamentul față de aplicarea continuă a Cartei și, fără a aduce atingere viitoarelor negocieri privind următorul cadru financiar multianual (denumit în continuare „CFM”), aprobă următoarele concluzii.

Consiliul Uniunii Europene

1. **Subliniază** importanța capitală și rolul de consolidare reciprocă al diferitelor surse de finanțare care contribuie la promovarea, protecția și asigurarea respectării drepturilor fundamentale; printre acestea se numără fondurile furnizate și plătite de Uniune, de statele membre, de donatorii privați și de organizațiile internaționale.
2. **Recunoaște** rolul central al OSC-urilor și al apărătorilor drepturilor omului în aplicarea politicilor Uniunii privind drepturile fundamentale în statele membre, precum și importanța finanțării existente din partea Uniunii pentru activitățile lor. De asemenea, Consiliul recunoaște rolul important al programelor actuale ale Uniunii de finanțare a activităților relevante ale autorităților naționale, regionale și locale în acest domeniu, precum și al programelor care consolidează și îmbunătățesc sistemele de justiție și contribuie la formarea practicienilor din domeniul justiției.
3. **Subliniază** accentul sporit pus de Comisie pe promovarea valorilor și a drepturilor fundamentale ale Uniunii, care, în ceea ce privește finanțarea și în contextul CFM 2021-2027, include majorarea substanțială a bugetului programului „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV).

4. **Recunoaște** că, pe baza Regulamentului financiar, atunci când execută finanțarea din partea Uniunii și bugetul UE, statele membre și Comisia au responsabilitatea de a asigura respectarea Cartei în conformitate cu articolul 51 din aceasta și de a respecta valorile Uniunii consacrate la articolul 2 din TUE care sunt relevante pentru execuția bugetului.
5. **Recunoaște** importanța de a asigura faptul că valorile Uniunii și Carta sunt aplicate și respectate efectiv în practică și că interesele financiare ale Uniunii sunt protejate. În acest sens, Consiliul reiterează că există o legătură clară între respectarea statului de drept și a Cartei, pe de o parte, și finanțarea din partea Uniunii, pe de altă parte.
6. **Subliniază** rolul esențial al Regulamentului privind dispozițiile comune (RDC), al cărui articol 9 impune statelor membre și Comisiei să asigure respectarea drepturilor fundamentale și respectarea Cartei în executarea fondurilor care fac obiectul RDC, în special pentru preveni orice formă de discriminare pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii, implementării, monitorizării și evaluării programelor și al raportării în cadrul acestora. În plus, în conformitate cu condiția favorizantă orizontală privind aplicarea și implementarea efectivă a Cartei (condiția favorizantă orizontală privind Carta) prevăzută în anexa III la RDC, statele membre au obligația de a institui mecanisme eficace pentru a asigura respectarea Cartei în toate etapele programării și implementării, astfel încât cheltuielile aferente acestor fonduri să fie rambursate.
7. **Recunoaște** importanța și realizările programelor specifice de finanțare ale Uniunii, în special ale programului CEDV, care este cel mai mare fond al Uniunii dedicat promovării valorilor pe care se întemeiază Uniunea și a drepturilor fundamentale în UE, consolidând o Uniune a egalității, justiției, drepturilor și valorilor. Programul a reprezentat o sursă esențială de finanțare directă pentru o gamă largă de actori, în special organizații ale societății civile, inclusiv organizații active la nivel național, regional, local și „la firul ierbii”.

8. **Salută** gama largă de domenii tematice în care finanțarea din partea Uniunii a contribuit la protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale consacrate în Cartă. Diversitatea domeniilor acoperite reflectă necesitatea continuă de a integra drepturile fundamentale în diferite sectoare de politică și se traduce direct în abordarea unor nevoi specifice. De exemplu, sprijinul specific include sensibilizarea continuă cu privire la drepturile fundamentale și consolidarea capacităților (programul CEDV), asigurarea formării practicienilor din domeniul justiției și asigurarea accesului efectiv la justiție, inclusiv prin mijloace digitale (programul „Justiție”), crearea unor medii online securizate și sigure și combaterea dezinformării (programul „Europa digitală”) și contribuția la libertatea mass-mediei, libertatea artistică și pluralism („Europa creativă”). Protecția și promovarea drepturilor fundamentale sunt, de asemenea, sprijinite prin Mecanismul de redresare și reziliență și prin Instrumentul de sprijin tehnic.
9. **Recunoaște** că, în pofida nivelului considerabil al fondurilor puse la dispoziție de către UE, statele membre și alți donatori, nevoia de finanțare depășește finanțarea disponibilă.
10. **Subliniază** că este important ca autoritățile responsabile cu programarea și execuția fondurilor să dispună de expertiza necesară pentru a asigura respectarea Cartei. De asemenea, este esențial ca beneficiarii fondurilor să aibă o înțelegere cuprinzătoare a procedurilor și a cerințelor care trebuie îndeplinite.
11. **Recunoaște** importanța finanțării din partea statelor membre pentru implementarea și aplicarea obligațiilor în materie de drepturi fundamentale, prin care se poate asigura protecția drepturilor fundamentale în toate domeniile de politică, inclusiv la nivel regional și local, alături de finanțarea complementară din partea UE. În multe cazuri, bugetul de stat este principala sursă de finanțare a instituțiilor naționale pentru drepturile omului (denumite în continuare „INDO”), a organismelor de promovare a egalității și a ombudsmanilor, al căror rol esențial în promovarea și protecția drepturilor fundamentale nu poate fi subliniat îndeajuns. În plus, pe lângă finanțarea din partea UE, finanțarea națională este adesea principala sursă de finanțare pentru OSC-uri.

12. **Sprijină** Curtea de Conturi, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și Parchetul European (EPPO) în rolurile pe care le joacă în cadrul mandatelor lor respective în efectuarea de audituri și investigații privind nereguli sau infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, care pot include cazuri de utilizare abuzivă a fondurilor dedicate promovării, protecției și asigurării respectării drepturilor fundamentale.

Consiliul Uniunii Europene invită statele membre:

13. **Să desemneze** puncte focale naționale privind Carta **și să faciliteze** activitatea acestora, ele având sarcina de a optimiza fluxul de informații și de bune practici cu privire la Cartă și de a coordona eforturile de consolidare a capacităților în statele membre, în conformitate cu Strategia Comisiei pentru consolidarea aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE. Consiliul constată că desemnarea și activitățile acestora sunt esențiale pentru aplicarea coerentă a Cartei. De asemenea, Consiliul ia act de punctele naționale de contact CEDV desemnate să disemineze informații și să sporească vizibilitatea și accesibilitatea programului CEDV și invită statele membre să faciliteze cooperarea la îndeplinirea acestor două roluri.
14. **Să asigure, în cadrul proceselor bugetare naționale**, disponibilitatea finanțării naționale de bază și de proiect și accesul egal la aceasta pentru organizațiile societății civile, apărătorii drepturilor omului și alți actori care protejează și promovează aplicarea drepturilor fundamentale în statele membre. Pentru a spori eficacitatea unei astfel de finanțări, este extrem de important ca autoritățile naționale să fie transparente cu privire la finanțarea disponibilă, ca cererile de finanțare să fie făcute publice și ușor accesibile, iar alocarea fondurilor să se facă în mod independent și transparent.

15. **Să asigure** finanțare suficientă și stabilă pentru acele activități ale autorităților guvernamentale, regionale și locale care facilitează implementarea și aplicarea Cartei și să sprijine promovarea, protecția și asigurarea respectării drepturilor fundamentale la toate nivelurile de guvernare.
16. **Să asigure, în conformitate cu cadrul bugetar național,** finanțare adecvată pentru INDO, organismele de promovare a egalității și ombudsmani, reflectând mandatele acestora în temeiul dreptului UE, precum și amploarea și gama provocărilor actuale în domeniul protecției drepturilor fundamentale. Prin furnizarea de expertiză la nivel înalt cu privire la drepturile fundamentale, monitorizarea aplicării Cartei, asigurarea sprijinului pentru victimele încălcărilor drepturilor fundamentale și pentru persoanele aflate în situații vulnerabile, cooperarea cu instituțiile naționale și sensibilizarea cu privire la drepturile fundamentale în societate, INDO, organismele de promovare a egalității și ombudsmanii contribuie în permanență la menținerea și apărarea valorilor comune consacrate la articolul 2 din TUE și în Cartă.
17. **Să asigure** finanțare echitabilă și transparentă în domeniul promovării, protecției și asigurării respectării drepturilor fundamentale și să se abțină de la reduceri arbitrare ale finanțării care ar putea intra în contradicție cu obligația statelor membre de a respecta valorile comune consacrate la articolul 2 din TUE și în Cartă.

Consiliul Uniunii Europene

18. **Salută** activitatea continuă desfășurată de Comisie în cooperare cu FRA pentru a consolida în continuare aplicarea Cartei. În special, Strategia Comisiei pentru consolidarea aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE conține măsuri de sprijinire a aplicării drepturilor fundamentale până în 2030. Strategia confirmă rolul central al finanțării în sprijinirea punerii în aplicare a politicilor UE în statele membre și invită statele membre și Comisia să se asigure că proiectele finanțate de UE respectă Carta. De asemenea, ia act de dificultățile cu care se confruntă societatea civilă în ceea ce privește accesul la finanțare, o provocare reflectată și în Raportul anual pe 2022 privind aplicarea Cartei, intitulat „Un spațiu civic prosper pentru apărarea drepturilor fundamentale în UE”.

19. **Salută** activitatea Comisiei care vizează sprijinirea în continuare a OSC-urilor, inclusiv prin crearea anunțată a Platformei societății civile.

Consiliul Uniunii Europene invită Comisia:

20. **Să continue să exploreze și să dezvolte** sinergii între finanțarea acordată de Uniune și de statele membre în ceea ce privește promovarea, protecția și asigurarea respectării drepturilor fundamentale. În practică, acest lucru poate fi realizat, printre altele, printr-un proces continuu de reflecție cu privire la cea mai bună utilizare a fondurilor existente, prin recunoașterea nevoilor specifice ale beneficiarilor, prin asigurarea cooperării cu nivelurile regional și local și a disponibilității finanțării pentru acestea, precum și prin asigurarea unor sisteme eficiente de publicare și raportare și prin luarea de măsuri pentru a preveni și a atenua utilizarea abuzivă a fondurilor la nivelul UE. Astfel de sinergii reflectă și operaționalizează caracterul complementar, dar unic, al finanțării din partea Uniunii și a statelor membre și corespund complementarității tot mai mari a obiectivelor naționale și ale Uniunii în domeniul drepturilor fundamentale.
21. **Să continue să promoveze** programele sale de finanțare directă în domeniul drepturilor fundamentale și accesibilitatea acestora pentru organizațiile relevante, astfel încât solicitanții eligibili să poată obține în timp util informații cu privire la oportunitățile de finanțare.
22. **Să continue să promoveze** accesibilitatea programului CEDV în CFM 2021-2027 pentru o gamă largă de potențiali solicitanți, inclusiv prin facilitarea procedurilor de depunere a cererilor în toate limbile oficiale ale Uniunii. Menținând transparența finanțării, Comisia ar trebui să se asigure că sarcina administrativă legată de procedurile de depunere a cererilor și de gestionare a finanțării nu este excesivă pentru cei care depun cereri. La elaborarea procedurilor care trebuie urmate de solicitanți, Comisia este invitată să continue cooperarea îndeaproape cu punctele naționale de contact CEDV pentru a beneficia de expertiza acestora cu privire la provocările practice întâmpinate la nivelul statelor membre. În același timp, Comisia ar trebui să continue să pună la dispoziție fonduri specifice pentru a răspunde nevoilor și provocărilor societale urgente și din ce în ce mai mari în domeniul drepturilor fundamentale.

23. **Să continue să se implice activ** într-un dialog deschis și transparent cu organizațiile societății civile și cu apărătorii drepturilor omului, ținând seama de expertiza acestora în procesul de elaborare a politicilor, **și să sprijine** OSC-urile, inclusiv organizațiile „de la firul ierbii”, în examinarea și abordarea aspectelor legate de drepturile fundamentale. Un astfel de sprijin ar trebui să includă un accent permanent al programului CEDV pe OSC-uri.
24. **Să ofere în continuare** oportunități de finanțare directă și specifică pentru OSC-uri, pentru a sprijini proiecte eficiente și sustenabile în cadrul programelor de finanțare existente. Un astfel de sprijin ar trebui să includă disponibilitatea unei finanțări multianuale, permițându-se astfel o mai bună punere în aplicare a proiectelor care, prin însăși natura lor, necesită o planificare pe termen lung, în conformitate cu principiile transparenței și responsabilității.
25. **Să continue cooperarea** cu Comitetul European al Regiunilor în ceea ce privește sensibilizarea cu privire la rolul autorităților locale și regionale în aplicarea și promovarea Cartei, pe baza proiectelor de succes finanțate de Uniune, puse în aplicare de orașe și de rețelele acestora.
26. **Să asigure în continuare** un accent puternic pe aspectele legate de drepturile fundamentale, în conformitate cu articolul 21 din TUE și, în cadrul actualului CFM, prin intermediul instrumentelor de finanțare a acțiunii externe, inclusiv Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA III) și Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDI – Europa globală).
-